

ПРОФЕСІЙНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ЗДОБУВАЧА МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК СУБ'ЄКТИВНОЇ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Доповідач

Разумна Алла Григорівна,

доцент кафедри фундаментальних
загальнонаукових дисциплін, к.пед.н., доцент;
практичний психолог

ПВНЗ «Харківський міжнародний медичний університет»

Міждисциплінарна інтеграція

рівні

науково-практичний

окреслює **єдність**
наук та
відповідних
практик

педагогічний

окреслює **узгодженість**
предметного змісту та
методичних засад
навчальних дисциплін у
єдину систему в процесі
їх викладання

особистісний

визначає **суб'єктивну**
узгодженість
опанованого матеріалу
та його інтеграцію у
цілісну аксіолого-
світоглядну,
інструментально-
поведінкову структуру

Суб'єктивна міждисциплінарна інтеграція (особистісний рівень)

рефлексивний процес узгодження
змістових компонентів опанування
один з одним

співставлення з майбутньою власною
професійною діяльністю
(професійною самоідентичністю)

педагогічний супровід

- професійної самоідентифікації
- встановлення змістовно-логічних зв'язків між навчальними предметами
- визначення зв'язку між професійною самоідентичністю та опанованими навчальними предметами

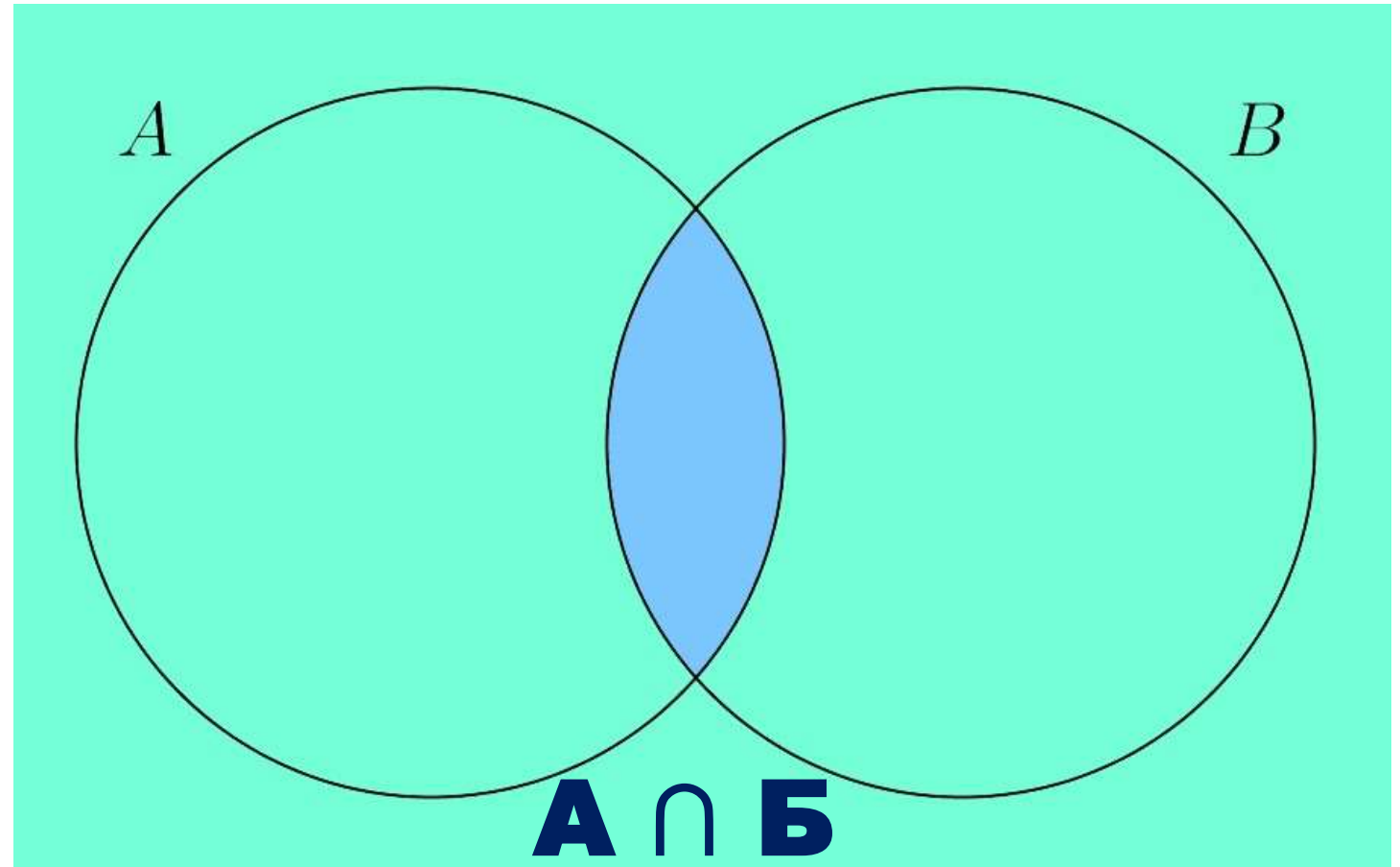
*міждисциплінарна інтеграція - система рефлексивних завдань щодо встановлення відповідних зв'язків між змістовими компонентами навчальних дисциплін

Логічні типи міждисциплінарних зв'язків

- кон'юнкція проста
- кон'юнкція емерджентна
- диз'юнкція адитивна
- імплікація детермінантна
- імплікація структурно-логічна

Кон'юнкція проста

(перетинання)

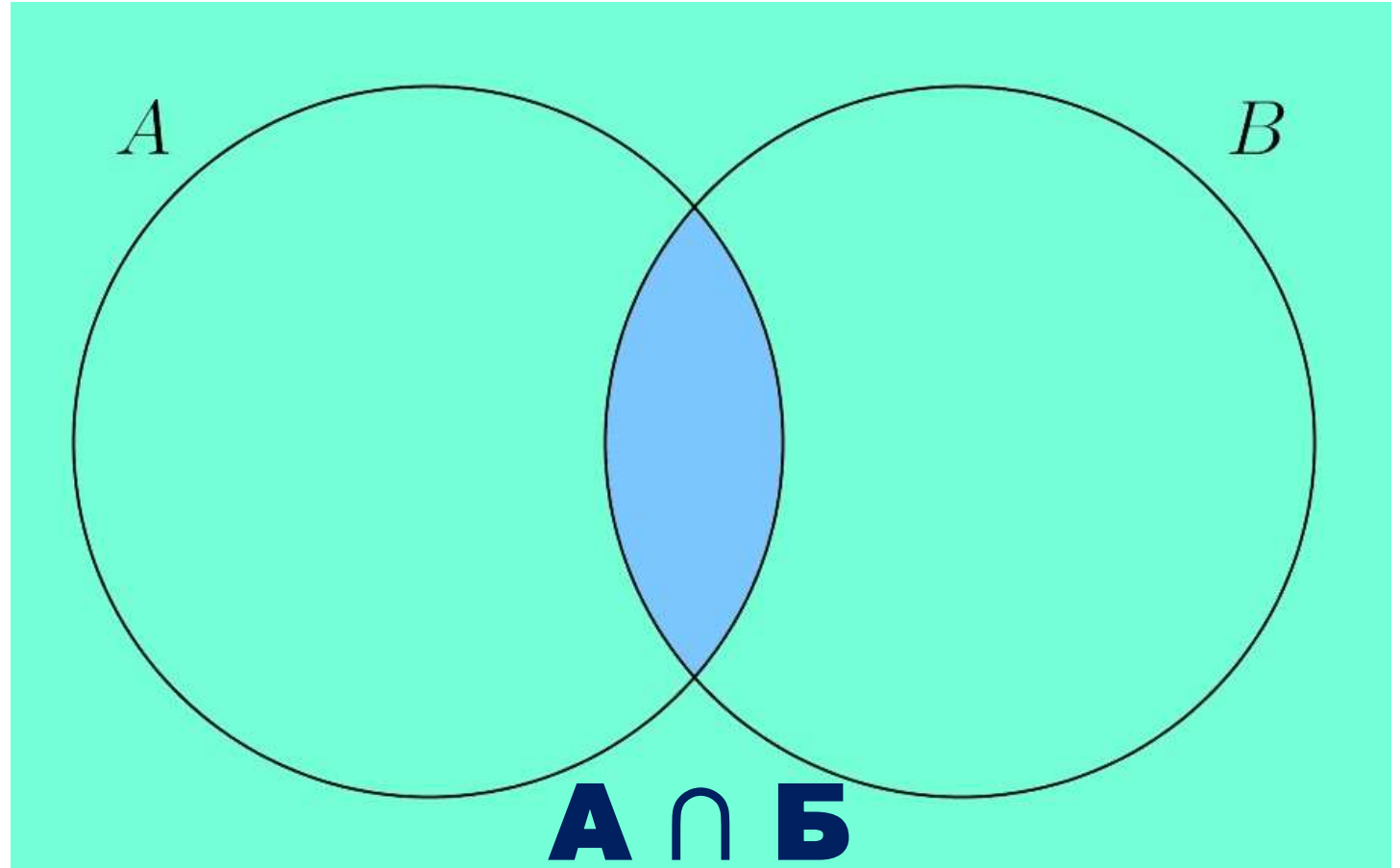

Психологія + Психіатрія = ПСИХІКА

Кон'юнкція емерджентна

(перетинання з
перетворенням)

«над-і»

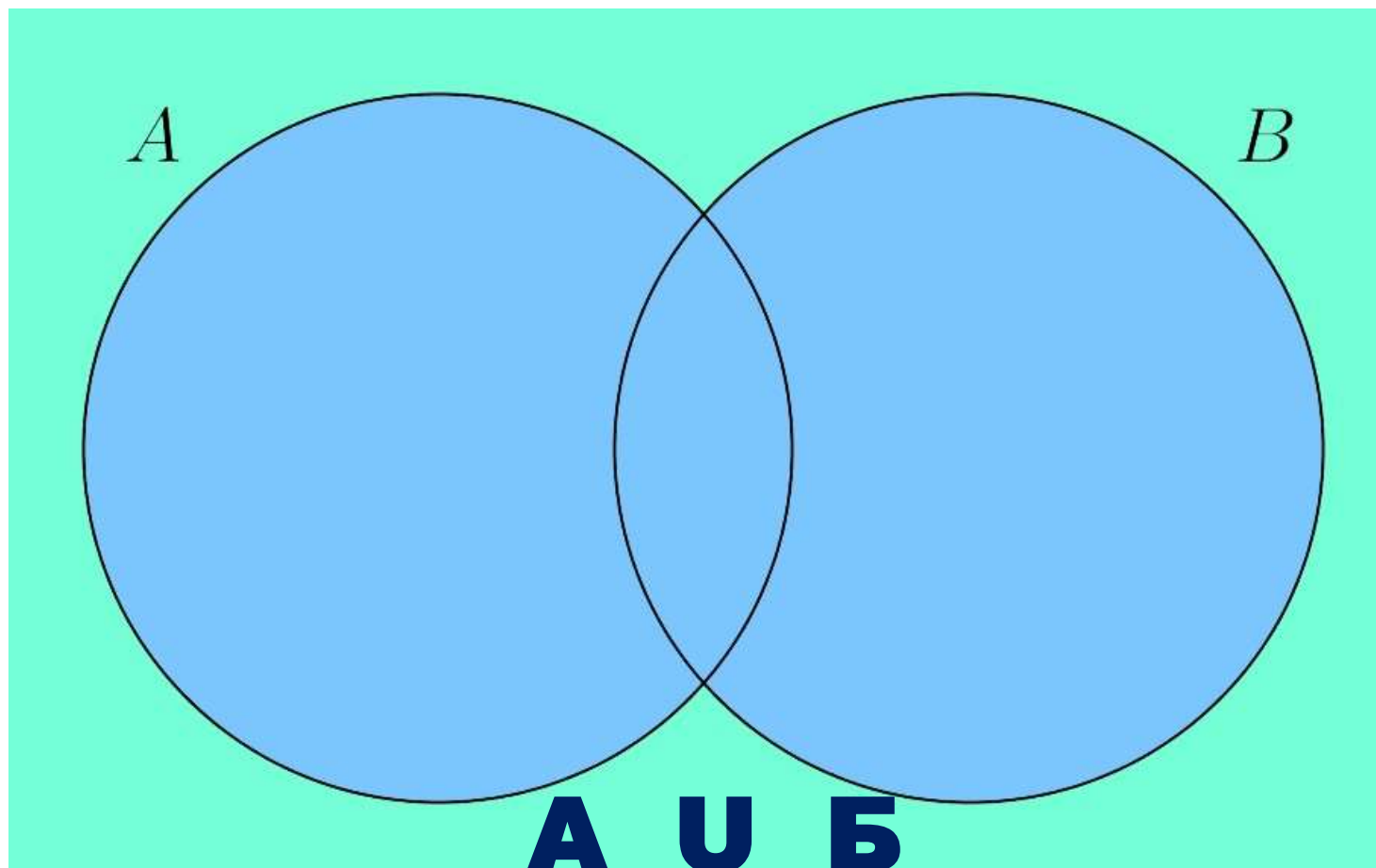
Психологія + Мистецтво = арт-терапія

Диз'юнкція

адитивна

(об'єднання)

«або»

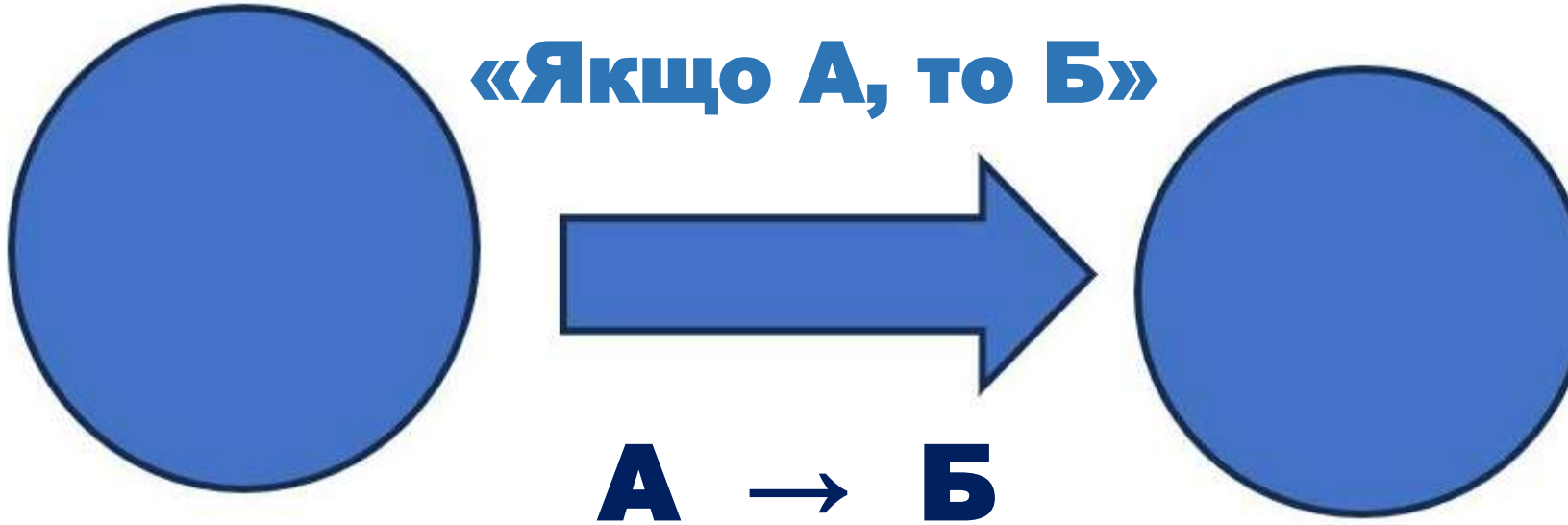
Нейрохімія або нейропсихологія = нейронаука

Імплікація

(детермінація)

«Якщо А, то Б»

біофізика + патологічна фізіологія

медична техніка та фізіотерапія

Імплікація

структурно-функціональна

A → Б

анатомія – фізіологія

Загальні настанови

для студентів-медиків перед опануванням навчальних дисциплін

**студентам
пропонується:**

- ✓ **перед вивченням** навчальної дисципліни уявити її в контексті майбутньої професійної діяльності і скласти список питань, на які необхідно дати відповідь при опанування змісту;
- ✓ **протягом вивчення** дисципліни проводити «інвентаризацію» засвоєного навчального матеріалу з точки зору відповіді на ці питання;
- ✓ **в кінці опанування** курсу провести рефлексію – визначити, чи на всі питання отримані відповіді і якщо «ні» (або якщо виникли нові питання), то намітити план подальшої навчально-професійної роботи над проблемою (змістом).

Викладачеві

- ✓ зміст навчального матеріалу подавати в контексті професійної діяльності та визначення його ролі у структурі професійної свідомості фахівця
- ✓ демонструвати роль і місце навчальної дисципліни, конкретної теми для фахової діяльності, з якою пропонується студентам ідентифікувати себе
- ✓ давати студентам завдання на формування власної обґрунтованої професійної позиції, заснованої на опанованому навчально-професійному матеріалі

*продовження

Викладачеві

- ✓ у взаємодії із студентами в процесі навчання **актуалізувати позицію фахівця**, як у викладача, який демонструє місце та роль навчального матеріалу для її обґрунтування, так і студента, що виявляється у необхідності виробити своє **професійне ставлення до опанованого змісту**
- ✓ демонстрація власної професійної позиції **викладача як фахівця** дає можливість студентам ідентифікувати (скористатись прикладом викладача-фахівця як зразком) себе з викладачем-фахівцем, а **позиція професіонала у студента** не розглядається як справа віддаленого майбутнього, а стає необхідною у навчально-рольовій, професійно-імітаційній ситуації

*продовження

Викладачеві

- ✓ в навчальному процесі **створювати ситуації прийняття професійних рішень** для застосування знань студентами, що забезпечує їх **суб'єктну професійну позицію**
- ✓ після прийняття професійно важливих рішень на підставі опанованого матеріалу в умовних, імітаційних, навчально-ігрових ситуаціях студентам здійснити **саморефлексію професійно-рольової позиції**, автентичності власної позиції для прийняття рішення, потенційної відповідальності за обране рішення тощо

*продовження

Викладачеві

- ✓ викладачеві здійснювати фасилітаційну **підтримку** в опробуванні професійної позиції студентами. Це визначається на **емоційному рівні** та **демонстрацією** викладачем **пропозицій** щодо ефективного **опанування навчального матеріалу, прийомів саморегуляції** при виконанні, ставлення до місця та ролі цієї **компетентності для професійної ідентичності фахівця** тощо

Предмети науково-природничого циклу (фундаментальні дисципліни)

формування усвідомлення науково-
природничого світогляду як змістової
основи для обґрунтування
професійних рішень

Завдання

на визначення **причинно-наслідкових зв'язків** у ланцюжку:
«фундаментальні закономірності в біологічній системі – біологічний зміст патологічних процесів – можливості біохімічних, біофізичних впливів як шляхи лікування»

Рефлексія опанованих природничих знань

визначення **місця конкретного опанованого змісту** в структурі базових підстав для побудови лікувальної справи,
формування спрямованості на **науково-природничу аргументацію** в обґрунтуванні **шляхів медичної допомоги** тощо

аксіологічний аспект

дати можливість студентів усвідомити цінність для професіонала науково-природничого світогляду як фундаментальної основи професійної діяльності, на якій базуються механізми патології, лікування, профілактики тощо

питання, що проєктують опанований матеріал у майбутню професійну практику

наприклад:

- питання про закономірності, що визначають біологічні процеси при соматичному розладі;
- про можливості впливати на патологічний процес засобами біохімічного, біомеханічного втручання тощо

Для самоконтролю та саморефлексії студентам пропонувати

КОГНІТИВНИЙ АСПЕКТ

опанування **змісту навчального матеріалу**, який має стати безпосереднім світоглядом для обґрунтування природи та шляхів надання **медичної допомоги**

постанова **професійно-пізнавальних проблем** у професійному контексті, вирішення яких спиратиметься на науково-природничий світогляд фахівця, ґрунтується на **усвідомленні відповідних природних закономірностей**

наприклад: про біохімічні процеси при екзогенних захворюваннях, при ендогенних захворюваннях

афективний аспект

можливість студентів відчувати **позитивні пізнавальні емоції** (задоволеність, здивування, евристичність тощо) та **позитивні продуктивні емоції** (від успішності опанування, та важливості опанованих суттєвих аспектів природничої обумовленості професійної діяльності) **при виконанні навчально-професійних завдань**

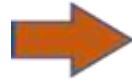

пропонується **цікавий матеріал**, можливість для **суб'єктивного відкриття** при виконанні проблемних завдань та забезпечення **успішного** розуміння та виконання завдань (самостійність і успішність підкріплює **внутрішню мотивацію** навчально-професійної діяльності)

поведінковий аспект

**становлення
патернів
професійної
поведінки**

В опануванні алгоритмів використання природничих основ в обґрунтуванні шляхів, засобів та методів діагностики, лікування, профілактики захворювань тощо.

Такі алгоритми визначаються як **науково-природничі евристики**, що дають можливість розробляти методики, засоби лікування та профілактики тощо.

*Евристика використовується як прийом, використання якого призводить до **нових логічних висновків**, що є корисними для відповідної діяльності

Педагогічний критерій ефективності встановлення суб'єктивних зв'язків на рівні міждисциплінарної інтеграції

здатність визначати та інтерпретувати міждисциплінарні зв'язки, а також зв'язки професійної компетентності (професійної ідентичності) із навчальними дисциплінами.

рефлексивний аналіз

навчального матеріалу на предмет встановлення міждисциплінарних зв'язків із **пререквізитними** та **постреквізитними** навчальними дисциплінами, що вивчають здобувачі, потребує **спеціального опанування**

міждисциплінарних зв'язків стає більш обґрунтованим та вмотивованим при його здійсненні через «призму» **професійної самоідентичності**

ВИСНОВКИ

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

Разумна Алла Григорівна,
доцент кафедри фундаментальних загальнонаукових дисциплін
к.пед.н., доцент; практичний психолог